

К. К. Софійчук,

к. е. н., доцент кафедри туризму, Національний транспортний університет, м. Київ

ПІДВИЩЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

К. Sofiichuk,

PhD in Economic sciences, Associate Professor of the department of turizm, National Transport University, Kiev

INCREASING THE TOURIST ATTRACTIVENESS OF UKRAINE

Статтю присвячено аналізу сучасного стану туризму в Україні. Вона висвітлює зміну динаміки потоків внутрішніх та зовнішніх туристів з 2006 по 2016 рр. в Україні. У статті проаналізовано обсяг доходів України від туризму у порівнянні із найбільш розвиненими країнами світу, його внесок у ВВП України. Були розглянуті також основні функціональні можливості інформаційних програм туризму. Запропоновано підвищувати туристичну привабливість вітчизняних територій України за рахунок інтеграції української туристичної інформації у відомі міжнародні інформаційні туристичні системи бронювання, резервування, а також у мобільні прикладні додатки, що популяризують Україну як місце для відпочинку та туризму та які підвищують рівень задоволеності споживачів сферою послуг у нашій державі.

The article is devoted to the analysis of the current state of tourism in Ukraine. It covers the changes in the dynamics of flows of domestic and foreign tourists in 2006—2016 in Ukraine. The article analyzes the volume of Ukrainian incomes from tourism in comparison with the most developed countries of the world, its contribution to GDP of Ukraine. The main functionalities of information tourism programs were also considered. Increasing the tourist attractiveness of domestic territories of Ukraine can be provided by integrating Ukrainian tourist information into well-known international tourist information reservation systems, as well as mobile applications that promote Ukraine as a place for recreation and tourism, and which increase the level of customer satisfaction with the service sector in our country.

Ключові слова: туризм, туристичний потік, туристична привабливість, інформаційні технології в туризмі, туристичні програми, туристичні додатки.

Key words: tourism, tourist flow, tourist attraction, information technology in tourism, travel programs, tourist applications.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З найдавніших часів люди вирушали в подорожі з метою пізнання світу й відкриття нових територій, з торгівельними, дипломатичними, військовими, релігійними та іншими місіями. Слово "туризм" походить від французького "tourisme" — прогулянка, подорож, яка відбувається у вільний час і пов'язана з від'їздом за межі постійного проживання; один з видів відпочинку, який поєднує відновлення продуктивних сил людини з оздоровчими, пізнавальними, спортивними та культурно-розважальними цілями. Однак з цієї точки зору Україна як зона для туризму є недостатньо привабливою для іноземних та українських туристів, про що свідчать результати дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемами туристичної привабливості займалися такі вчені, як: Г. Бак, Ю. Бараш, А. Богуш [1], В. Данильчук [3], О.А. Самойленко [7], В.В. Кобржицький [4],

В.І. Чернікова [8]. В той же час за останніми статистичними даними туризм в Україні знаходиться на початковому етапі свого розвитку. У сучасних наукових працях туристична сфера рідко розглядається з позиції її інноваційного розвитку шляхом інтеграції туристичної складової України у міжнародне інформаційне поле.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

За даними Всесвітньої ради з туризму і подорожей WTTC, внесок галузі у світовий ВВП наближається до 10%. Кожне 11-е робоче місце на планеті належить працівнику галузі туризму. За прогнозами ВТО до 2020 рр. обсяг туристів виросте до 1,6 млрд за рік, а їх витрати на подорожі становитимуть \$ 2 трлн, тобто \$5 млрд на день. Туризм буде забезпечувати економічне зростання в ХХІ ст. нарівні з телекомунікаційною індустрією і сектором інформаційних технологій [5].

На сьогодні розвиток туризму дає країні такі переваги:

Таблиця 1. Туристичні потоки в Україні з 2006—2016 рр.

	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну – усього	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – усього	У тому числі:		
			іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи
2006	18935775	2206498	299125	868228	1039145
2007	23122157	2863820	372455	336049	2155316
2008	25449078	3041655	372752	1282023	1386880
2009	20798342	2290097	282287	913640	1094170
2010	21203327	2280757	335835	1295623	649299
2011	21415296	2199977	234271	1250068	715638
2012	23012823	3000696	270064	1956662	773970
2013	24671227	3454316	232311	2519390	702615
2014	12711507	2425089	17070	2085273	322746
2015	12428286	2019576	15159	1647390	357027
2016	13333096	2549606	35071	2060974	453561

Джерело: [2].

— збільшення грошового потоку, у тому числі вплив іноземної валюти від іноземних туристів, а отже, і зростання доходів населення;

— зростання валового національного продукту (ВВП);

— сприятиме збереженню культурно-історичної спадщини;

— поповнення бюджету через збільшення податкових зборів приймаючого регіону та інших надходжень;

— створення нових робочих місць, тобто збільшення зайнятості населення; залучення капіталу, в тому числі іноземного;

— розвиваючи сферу туризму, країна поступово розвиває й інші галузі [7].

Це означає, що підвищення туристичного потоку в Україні дасть змогу відродити економіку нашої держави.

У той же час важливо відмітити, що на сьогодні туризм в Україні переживає складні часи, оскільки кількість в'їзних туристів, починаючи з 2014 р. постійно зменшувалась (табл. 1). З якої видно, що наприклад, при порівнянні кількості іноземних громадян, які відвідали Україну за 2006—2013 рр. в середньому складала 22 млн 326 тис осіб, то починаючи з 2014—2016 рр. цей показник склав 12 млн 824 тис. чоловік, тобто скоротився в два рази.

Потік внутрішніх туристів зменшився ще більше, зокрема за період 2006—2013 рр. середній показник кількості внутрішніх туристів становив 1 млн 64 тис. осіб, у той час коли з 2014—2016 рр. середня кількість туристів зменшилась майже в три рази і становила 337 тис. чоловік. Не зважаючи на незначне покращення ситуації у 2016 р., туризм на сьогодні потребує серйозної підтримки та переосмислення з боку України.

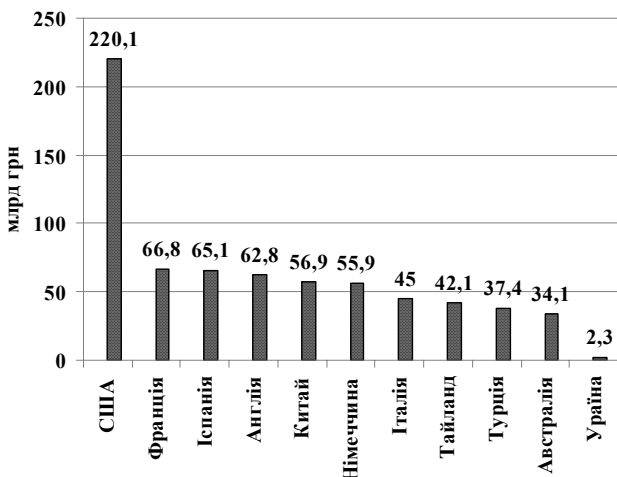

Рис. 1. Доходи від туризму найрозвинутіших країн світу

У 2016 р. дохід України від туризму складав лише 2,3 млрд дол. (рис. 1), у той час як цей показник в інших країнах Європи в 20—30 разів вище. Зокрема у Франції він склав складав 66,8 млрд дол., в Іспанії — 65,1 млрд дол., у Великобританії — 62,8 млрд дол., у Китаї — 56,9—62,8 млрд дол. У той же час у структурі ВВП України доходи від туризму за останні 10 років склали 1,7—2,5% [10].

Сьогодні, коли сфера туризму переживає далеко не кращі свої часи, для туристичних компаній важливо виділятися і бути першим серед конкурентів. З цієї причини провідним турагентствам все частіше необхідно звертати увагу на сучасні інформаційні системні системи управління туристичною діяльністю. Оскільки це відмінний інструмент для комунікації з цільовою аудиторією та у побудові бізнес-процесу.

Сучасний інформаційний світ влаштований таким чином, що завдяки програмам на смартфоні можна в кілька кліків забронювати номер в у готелі, спланувати маршрут, купити авіаквитки, знайти найкращий заклад в незнайомому місті, почитати про визначні пам'ятки і поговорити з іноземцями на їхній мові за допомогою інтерактивного перекладача. Мобільні додатки для туристів і мандрівників допоможуть спланувати і провести відпочинок максимально вигідно і зі смаком. Основний функціонал сучасних туристичних програм наведений у таблиці 2.

До туристичних мобільних додатків можна віднести:

- карти Google і Яндекс;
- планувальники подорожей;
- додатки, що показують найближчі доступні Wi-Fi точки по всьому світу;
- додатки для підбору та бронювання готелів, рейсів;
- додатки для покупки ж/д і авіаквитків в заданому напрямку;
- визначення найближчих закладів і місць з певними вимогами (наприклад, наявність Wi-Fi);
- туристичні форуми і агрегатори турів.

З метою підвищення привабливості українського туристичного продукту пропонується інтегрувати інформацію про Українські туристичні послуги у такі сучасні інформаційні системи та додатки.

У сучасному світі на допомогу туристам та туристичним компаніям був створений один із найпопулярніших і найбільш використовуваний додаток — "Google Maps", який побудовано на основі безкоштовного картографічного сервісу і технології, що надаються компанією Google. Сервіс є картою та супутниковими знімками планети Земля. Для багатьох регіонів доступні високо деталізовані аерофотознімки (зняті з висоти 250—500 м), для деяких — з можливістю перегляду під кутом 45° з чотирьох сторін світу. Додатково пропонуються знімки Місяця і Марса (вставити цікаві картинки). З сервісом інтегровано бізнес-довідник і карту ав-

Таблиця 2. Основний функціонал туристичних програм

Для туристів:	Для турагентств, авіакомпаній, готелів:
пошук готелів за смаком, вимогам і можливостям	- картка компанії
- інформація про готелі та закладах реальних туристів	- список актуальних турів
- медійний контент (фото і відео)	- робота з відгуками туристів
- рейтинги готелів, ресторанів і курортів	- ТОПи закладів
- можливість залишати коментарі та ділитися враженнями	- функціонал для розміщення акційних пропозицій
- можливість завантажувати фото і відео	- розклад рейсів
- пошук акційних пропозицій	- синхронізація актуальної інформації про рейси
- фільтри по категоріях	- робота з картами, локація
	- розширений пошук
	- фільтри і сортування

томобільних доріг з пошуком маршрутів, що охоплює США, Канаду, Японію, Росію, Гонконг, Китай, Великобританію, Ірландію (тільки центри міст) і деякі райони Європи. Компанія "Google" постійно вдосконалює свої карти, прикручуючи до них все нові і нові функції. Як запевняють творці, з їхніми картами просто неможливо загубитися. Розробники радують інноваціями і намагаються запевнення про неможливість загубитися і зробити це незаперечним фактом. За допомогою карт Google можна прокласти маршрут будь-якої складності і дізнатися, на якому транспорті зручніше дістатися до пункту призначення. Крім того, в "Google" зараз працюють над тим, щоб всі карти були доступні і в оффлайн-режимі. Безперечно, на цей момент, це додаток повинен бути не тільки в смартфоні мандрівника, а й у будь-якого жителя мегаполісу. І саме через цей інструмент необхідно популяризувати нашу країну, завантажувати карти та фото і відео туристичних осередків України.

З сервісом "Google Maps" також пов'язано додаток Google Планета Земля — окрема програма для Windows, а також GNU / Linux, Mac OS. Як і Карти Google, програма Google Планета Земля дозволяє переглядати знімки земної поверхні, збільшувати і зменшувати масштаб і будувати маршрути пересування. Її перевагою є тривимірне відображення земної поверхні (з урахуванням рельєфу), можливість спостереження під довільним кутом (а не тільки прямовисно зверху), поступове уточнення зображення під час завантаження більш детальних фотознімків (немає необхідності чекати перед "білими плямами", як в Картах Google), можливість плавної зміни масштабу (а не просто вибору з декількох зумовлених значень).

Надзвичайну роль у галузі туризму на сьогодні відіграє Amadeus — одна з провідних світових глобальних дистрибуційних систем (GDS — Global Distribution Systems), яка дозволяє автоматизувати транзакції між компаніями та посередниками у всіх сферах туристичних послуг. За обсягами міжнародних бронювань система є самою більшою у світі. Її послугами користується більше 70 % туристичних агентств Європи і 36 млн туристів (щоденно) [2]. Ця система включає ряд модулів по бронюванню: польотів (Amadeus Air); автомобілів (Amadeus Car); місць в готелях (Amadeus Hotel); квитків на спортивні і культурні заходи (Amadeus tickets), а також надає широкий набір послуг подорожуючим на паромі (Amadeus Ferry); забезпечує пошук готелю за вибраними визначними місцями (Amadeus Pro Tempo); виводить на екран монітору карту місцевості, де визначено місце розташування готелю, яким зацікавився клієнт (Amadeus Mapping) [6].

Також дуже корисним для приваблення іноземного туриста є додаток "Booking.com". "Booking.com" — мобільна версія однойменного сайту з бронювання готелів. Це провідна європейська система за кількістю проданих ночей в готелях (оборот 2,8 млрд євро в 2008 р.), привертає більше 20 мільйонів користувачів щомісяця. Компанія пропонує широкий спектр готелів від люксових до самих економічних. У базі даних сайту містяться приблизно 320 тис. готелів в 184 країнах, сайт доступний в

43 мовних версіях. Додаток став вже культовим і користується величезною популярністю не тільки серед туристів, але і у всіх, хто їздить по світу. Додаток дозволяє легко і часто за вигідною ціною забронювати номер в будь-якій точці світу. У базі "букінга" майже півмільйона готелів. У цьому додатку можна застосувати різні фільтри до даних і підлаштовувати його під себе.

На жаль, на сьогодні не багато українських готелів підключені до цієї системи, зокрема на цьому ресурсі можна знайти біля 2000 варіантів розміщення по всій території України, для порівняння: у системі зареєстровано 51 439 готелів з Італії, 19694 — з Франції, 9330 готелів з Німеччини.

Ще однією цікавою новинкою є додаток "Nearest-Wiki", але на жаль цей додаток доступний лише для власників гаджетів компанії "Apple". Однак для користувачів платформи "Android" створили альтернативний додаток "Layar". Суть цих додатків майже однакова і заключається в тому що, програма визначає місце розташування користувача за допомогою супутника і накладає на карту місцевості іконки кафе, магазинів, музеїв та інших визначних пам'яток. Під час роботи програми прямо на екран виводяться опис місць, які бачить об'єктив, ви дивитесь на екран вашого телефону і бачите прямо на фонтані інформацію про те, хто його побудував і в якому році, а на Королівському палаці найважливіші події, що відбулися в його стінах. Такий додаток повинен містити всі визначні пам'ятки, музеї та місця культурно-історичного значення із України. Схожим додатком, правда набагато більш простим у використанні є "Aroundme", воно виводить список барів, ресторанів, лікарень, банків та інших установ, що знаходяться в безпосередній близькості від вас.

Ще одним корисним додатком для сучасного туриста є "TripAdvisor". "TripAdvisor" — це по-справжньому незамінний сайт і програма, що представляє собою пошукову систему готелів і різних місць, поєднаний з каталогом відгуків і порад. Це допоможе в будь-якій ситуації відшукати найкращий варіант, скориставшись колективним досвідом користувачів.

По кожному місту TripAdvisor виводить список об'єктів до відвідування місць. Завдяки додатку, можна моментально дізнатися, де в місті найкраща лікарня, перукарня або сауна, виходячи з оцінок користувачів. Додаток працює через Інтернет, однак, якщо місцевої сім-карти у вас немає, можна скачати офлайн-версію Trip Advisor. Також через додаток можна шукати авіаквитки. Така програма дозволяє готелям та цілим країнам конкурувати та підвищувати рівень сервісу.

Одна з кращих програм з купівлі авіаквитків, у тому числі дешевих є "Skyscanner". Розробники прагнуть до того, щоб користувачеві було максимально зручно купити квитки на найближчий рейс. Додаток також працює з лоу-костковими авіакомпаніями. Крім того, можна переглядати рейси на рік вперед і вибирати саму прийнятну ціну. У компанію до "Skyscanner" можна взяти додаток "FlightTrack". Програма створена для тих, хто постійно спізнюється на реєстрацію, забуває про рейс, плутає дати і час. Крім цього, у додатку є маса інших корисних речей.

Програма, яка підкаже, куди піти недалеко від місця вашого розташування: покаже найближчі пам'ятки, цікаві місця, кафе і ресторани — "Афіша-світ". Тут також можна залишити рекомендації для інших користувачів щодо тих місць, де ви побували. Однак найбільш важливим програмним рішенням для туриста та тур-агентства виступає глобальна розподільча система Amadeus. Amadeus IT Group пропонує рішення, пов'язані з автоматизацією та дистрибуцією туристичних послуг по всьому світу. Система Amadeus забезпечує доступ до інформації про рейси та наявність авіаквитків 784 авіакомпаній, для бронювання авіаквитків 488 авіакомпаній, бронювання номерів в 85 715 готелях, прокат автомобілів 26 компаній та бронювання круїзів 20 компаній по всьому світу. Система включає три основні платформи. Перша відповідає за автоматизацію роботи туристичного агентства, продаж авіаквитків онлайн, друга — за взаємодію всіх учасників туристичного ринку з конкретним туристичним агентством, наприклад, у разі якщо туристичне агентство хоче укласти договір із мережою готельєв або із певним підприємством-перевізником туристів. Третя платформа відповідає за допомогу страховим компаніям у продажі та управлінні страхових послуг по всьому світі через спеціальні інтерфейси та мобільні додатки [6]. Через систему Amadeus є можливість забронювати житло, придбати квитки на автобус, літак, паром, а також взяти у прокат авто, придбати квитки на концерти та інші визначні події, виставки по всьому світу.

"Навколо світу" — мобільний додаток від одного з популярних видань для мандрівників. Програма замінить вам гідів у незнайомому місті користувач може завантажувати мультимедійні прогулянки з фото, аудіорозповідями, текстовим описом пам'яток і маршрутом на інтерактивній карті. "Hotel Tonight" — ця програма не годиться для броні номерів заздалегідь. А ось якщо шукати місце для ночівлі потрібно в екстремному порядку, програма підкаже адреси найближчих готелів. Відповідний номер можна забронювати прямо зі смартфона. На жаль, поки додаток співпрацює тільки з готелями великих міст Європи, США і Канади. Для попередньої броні підходить додаток "Hotelzon Mobile", географія якого набагато ширше.

Отже, можна зробити висновок, що на даний момент існує безліч додатків для комп'ютерів, мобільних телефонів та планшетів, які допомагають сучасному туристу забронювати квитки на поїзд, купити авіаквитки, місця в готелях, знайти видатні пам'ятки культури, архітектури, природні заповідники, місця відпочинку, замовити таксі за вигідними цінами тощо. Всі вони покращують життя туристів, а також інформують про країну та місце перебування. Звичайно майже у всіх сучасних додатках є безліч недоліків, над якими слід працювати і вдосконалювати їх.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішній день потрібно поширювати туристичну привабливість нашої країни саме за допомогою цих прикладних програм. Нині на багатьох електронних картах України не відзначено більше 50% українських туристичних дестинацій, закладів розміщення та харчування, що негативно впливає на туристичний попит в Україні. В зв'язку з нестабільною політичною ситуацією, що на даний момент склалась на території нашої держави, слід активно впроваджувати інноваційні проекти в сфері туризму, по-перше — для залучення іноземного капіталу, адже іноземні інвестори зараз не дуже охоче вкладають свої кошти у українські проекти; по-друге — для підвищення туристичної привабливості і зростання частки в'їзного туризму. Отже, для успішного підвищення туристичної популярності України, слід "іти в ногу з часом" і активно впроваджувати та використовувати інноваційні технології, наприклад, внести на світові електронні

карти всі українські туристичні об'єкти, які можуть зацікавити туристів, з детальним описом, фотографіями та примітками, як краще за все туди дістатися, підключити максимальну кількість готелів.

Література:

1. Богуш Д. Міжнародний імідж України: проблеми і перспективи / Д. Богуш // Всеукраїнська Експертна Мережа [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.experts.in.ua/inform/news/detail.php?ID=81606>
2. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Данильчук В.Ф. Розвиток ринку туристичних послуг в умовах промислових регіонів України / В.Ф. Данильчук // Вісник ДІТБ. — 2011. — № 15. — С. 283—290.
4. Кобрицький В.В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму // Інвестиції: Практика та досвід. — К., 2012. — № 9. — С. 50—54.
5. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.unwto.org
6. Офіційний сайт компанії Amadeus [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.amadeus.com/web/amadeus/ru
7. Самойленко. О. А. Роль туризму у світовій економіці // Інвестиції. Практика та досвід. — К., 2013. — № 20. — С. 72—19.
8. Сільченко І.А. Ефективність інноваційної діяльності машинобудівних підприємств [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/14-3-15-2011.pdf>
9. Чернікова В.І. Особливості інновацій в туризмі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua/ekonom/39/3666-osoblivosti-innovatsij-u-turizmi.html>
10. Travel & Tourism Economic Impact 2015 Ukraine / World Travel & Tourism Council. — London, vol. 15. — P. 24.

References:

1. Bohush, D. (2013), "The International Image of Ukraine: Problems and Prospects", Vseukrains'ka Ekspertna Merezha, [Online], available at: <http://www.experts.in.ua/inform/news/detail.php?ID=81606> (Accessed 03 Oct 2017).
2. State Committee of Statistics (2017), [Online], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 03 Oct 2017).
3. Danyl'chuk, V. F. (2011), "Development of the tourist services market in the industrial regions of Ukraine", Visnyk DITB, vol. 15, pp. 283—290.
4. Kobrzhits'kyj, V.V. (2012), "Current state, problems and prospects of development of international tourism", Investytsii: Praktyka ta dosvid, vol. 9, pp. 50—54.
5. Official website of the World Tourism Organization (2017), [Online], available at: www.unwto.org (Accessed 03 Oct 2017).
6. Official website for Amadeus (2017), [Online], available at: <http://www.amadeus.com/web/amadeus/ru> (Accessed 03 Oct 2017).
7. Samojlenko, O. A. (2013), "The role of tourism in the global economy", Investytsii: Praktyka ta dosvid, vol. 20, pp. 72—19.
8. Sil'chenko, I.A. (2015), "Efficiency of innovative activity of machine-building enterprises", [Online], available at: <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/14-3-15-2011.pdf> (Accessed 03 Oct 2017).
9. Chernikova, V.I. (2011), "Features of innovation in tourism", [Online], available at: <http://www.stationline.org.ua/ekonom/39/3666-osoblivosti-innovatsij-u-turizmi.html> (Accessed 03 Oct 2017).
10. World Travel & Tourism Council (2015), "Travel & Tourism Economic Impact Ukraine", World Travel & Tourism Council, vol. 15, pp. 24.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2017 р.